

**THE PLACE AND IMPORTANCE OF
EU REGULATIONS ON THE DIGITAL
MARKETS AND SERVICES
IN THE EU AND
NATIONAL LAW**

**A DIGITÁLIS PIACOKRÓL ÉS DIGITÁLIS
SZOLGÁLTATÁSOKRÓL SZÓLÓ EURÓPAI
UNIÓS RENDELETEK HELYE ÉS
JELENTŐSÉGE AZ UNIÓS ÉS
HAZAI JOGBAN**

KOLEJANISZ Márk¹ – RÉTI Zsófia²

Abstract

Recognizing the risks of the new technologies and the online space, the European Union in the recent years has embarked on regulation process to reduce them. These risks are including the strong competitive advantages, and considerable economic power gained by some of the service providers in the online market, the growing of the infringements of the users' rights, and the issues related to the use of the Artificial Intelligence. Although – as we will refer to that later – there were already rules in the European Union, specifically regulating the online world, thus we can see that the rapid and dynamic development of this field requires the continuous revision of the legislation and the introduction of new provisions. In this paper we focus on two EU regulations of particular importance for businesses: the Digital Markets Act and the Digital Services Act. These regulations are relatively recent pieces, they have not been in force for a long time, but they are also mandatory in our country.

Keywords

DSA, DMA, EU, regulation, digital

Absztrakt

Az Európai Unió felismerve az új technológiákban és az online térben fellelhető kockázatokat az elmúlt években egy olyan rendeletalkotási folyamatba kezdett, amelynek célja ezek csökkentése. Ilyen kockázati tényezőként értékelhetjük többek között az egyes szolgáltatók által szerzett nagymértékű versenyelőnyt, gazdasági potenciált, az online piacon, a személyiségi jogok megsértésének egyre növekvő tendenciáját, vagy éppen a mesterséges intelligencia használatához kapcsolódó kérdéseket. Habár – ahogyan arra később utalni fogunk – korábban is voltak már kifejezetten az online világot rendező szabályok az Európai Unióban, mégis azt láthatjuk, hogy ezen területnek a dinamikus és gyors fejlődése igényli a jogszabályok folyamatos átdolgozását, új rendelkezések bevezetését. Jelen tanulmányban a vállalkozások szempontjából két kiemelkedő jelentőségű rendelettel foglalkozunk: a digitális piacokról szóló rendelettel, valamint a digitális szolgáltatásokról szóló rendelettel. Ezek viszonylag fiatal, nem régóta hatályban lévő jogszabályok, amelyek hazánkban is kötelezően alkalmazandók.

Kulcsszavak

DSA, DMA, EU, rendelet, digitális

¹mark@kolejanisz.hu | ORCID: 0009-0008-6121-5976 | Lawyer, Ügyvéd | Kolejanisz Law Firm, Kolejanisz Ügyvédi Iroda

²retizsofia@kolejanisz.hu | ORCID: 0009-0004-7379-7572 | Expert, Szakértő | Kolejanisz Law Firm, Kolejanisz Ügyvédi Iroda
DOI: <https://doi.org/10.12700/btsz.2024.6.4.113>

BEVEZETŐ GONDOLATOK

A DSA és a DMA rendeletek az Európai Unió legújabb kori jogalkotási termékei. Ezek azonban nem előzmény nélküli jogszabályok, a digitális életviszonyok, a digitális világ szabályozása, jogi, normarendszerbeli lenyomata immár huszonöt-harminc évre visszatekintő alapokkal rendelkeznek a közösségi jogban. [1]

Miért merült fel egyáltalán a közösségi jog jogalkotójában a digitális világ norma-rendszerének közösségi jogi szabályozása? Erre a válasz az életviszonyok megváltozásában, méghozzá gyors megváltozásában keresendő. Ma már triviálisnak tetszik, de a számítógépek az 1990-es évek közepétől egyre inkább felgyorsuló terjedése és technológiai fejlődése magával hozta azt a jelenséget, hogy az emberiség feladatai megoldásakor, munkája végzésekor egyre inkább támaszkodott, támaszkodni kezdett a számítógépek segítségére. A számítógépek beépültek az oktatásba, az egészségügyi ellátásba, a különböző fehérgalléros munkavégzési folyamatokba. Az 1990-es évek közepétől nemcsak a számítógépek kezdtek el rohamosan fejlődni és terjedni, de az internet is hozzáférhetővé vált az Európai Unió területén egyre szélesebb felhasználói kör számára.

Manapság a tartalomgyártás az internetes világ természetes velejárójaként tartható számon, ugyanakkor ez korántsem volt mindennapi jelenség néhány évtizeddel ezelőtt. Az 1990-es évek végétől tömegével jelentek meg az ún. közösségi oldalak, amelyek már a Web 2.0 szerinti működést tették lehetővé. Ez azt jelenti, hogy ezek az oldalak a szemlélődő felhasználókból egy aktív, tevékeny tartalomgyártó közösséget hoztak létre, azaz a felhasználók innentől már nem csak, mint olvasók, hanem mint a közösségi diskurzus alakítói, formálói tudtak ezeken az oldalakon tevékenykedni. [2](Ebben az esetben tekintsünk el attól, hogy a tartalomgyártás milyen minőségű tartalom kibocsátását jelenti, azaz a fogalmat a hétköznapiakban elfogadott jelentéstartalma alapján alkalmazzuk és nem a tartalom minősége szempontjából.) A tartalomgyártás körén belül exponenciálisan növekedett az interneten keresztül, online térben lebonyolított kereskedelmi ügyletek száma is. [3] Természetesen az új technológia elterjedése maga után vonta egy új típusú szabályozás megjelenését is.

Mi következett ebből, hova vezetett ez a folyamat? A kereskedelem, különösen a kiskereskedelem üzletkötései először megjelentek, majd tömegessé váltak az interneten. Mindez növelte a távollévők között kötött szerződések [4] hányadát a polgári jogi jogviszonyokban. Bár a távollévők között kötött szerződések a polgári jog immanens részét képezték korábban is, gondoljunk csak a telesales módon kötött szerződésekre, ugyanakkor felmerült az igény a tömeges, és egyre inkább elterjedő internetes vásárlások polgári jogi szabályozására.

A távollévők között az interneten keresztül megvalósult és kötött tömeges ügyletekből az következett, hogy megjelent az igény az általános szerződési feltételek [5] szabályozásának változtatására is, valamint megjelentek az első adatbázisok, melyek léte átalakította a marketinget, a gazdasági reklámtevékenységet, az értékesítés folyamatát.

Mindezek együtt értelemszerűen életre hívták a közösségi jogalkotás feladatát, hiszen az Európai Unió alapszerződésekben kiindulva, élve a termékek és a munkaerő szabad áramlásával, az értékesítések egyre inkább tagállamköziek lettek. [6] A digitális területen keletkezett első közösségi jogi jogszabály tehát a kereskedelem életviszonyait megváltoztató interneten keresztül zajló értékesítést állította a fókuszába és a címe röviden elektronikus kereskedelemről szóló irányelv lett (az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK

irányelve a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól, a továbbiakban: e-kereskedelmi irányelv). Ez az irányelv a tömeges internethasználatból eredő egyes kihívásokra kívánt reagálni, ezzel biztosítva az egységes belső piac működését. Fontosabb rendelkezései közül kiemelendő a „származási ország elve”, valamint az értesítési-eltávolítási rendszer, mint jogellenes online tartalmakra vonatkozó alapvető szabály. [7]

Az irányelvet az Európai Unió Parlamentje és Tanácsa 2000-ben bocsátotta ki, és jól nyomon követhető, hogy kettőezerben milyen digitális kihívásokra kellett válaszolnia, fókuszálnia a jogalkotónak. Nyoma sem volt ebben az időszakban az adatvédelem fontosságának, az interneten való visszaélésekkel szembeni fellépésnek, könnyen beátható, hogy a világ és benne az Európai Unió még nem tartott ott, ahol ma. Léteztek adatbázisok (amit szabályoztak is a tagállami jogalkotók), de nem volt tagállamokon átnyúló jellegük, létezett gyűlöletbeszéd, ami az interneten keresztül valósult meg de még nem érte el azt a volument, amit ma és nem volt feltétlenül tagállamközi jellege.

Az irányelv létrehozásának fő igényként a jogalkotó legfőképpen a belső piac működésének hatékonyabb biztosítását jelölte meg, lásd az irányelv célkitűzéseinek 5. cikkelyét mely így szól:

„(5) Az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások fejlődését a Közösségben a belső piac megfelelő működésének számos jogi akadálya nehezíti, amelyek eredményeként kevésbé vonzó a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságának gyakorlása; ezek az akadályok a jogi szabályozás eltéréseiből fakadnak, valamint a jogbiztonság hiányából azzal kapcsolatban, hogy mely nemzeti szabályok vonatkoznak az ilyen szolgáltatásokra; amíg az érintett területeken nem valósul meg a jogszabályok összehangolása és kiigazítása, az akadályok indokoltak lehetnek az Európai Közösségek Bírósága esetjogának tükrében; hiányzik a jogbiztonság abban a tekintetben, hogy a tagállamok milyen mértékben ellenőrizhetnek más tagállamból származó szolgáltatásokat.”

A magyar országgyűlés az irányelvet az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvénnyel ültette át a magyar jogrendbe, és ezt a törvényt is módosítva, valamint egy új törvényt elfogadva [8] emelte be a DSA rendelet egyes elemeit. Megjegyzendő emellett, hogy a DSA az e-kereskedelmi irányelv módosítása is egyben.

A 2000-es évek közepétől, majd a 2010-es évek elejétől a technológia gyorsulásával együtt a közösségi jogalkotás üteme is felgyorsult, és más irányt vett a korábbiakhoz képest. Más kihívások, más életviszonyok vezettek ahhoz, hogy a 2010-es évek derekán megszületett az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről, azaz általános adatvédelmi rendelet, (a továbbiakban: GDPR), és ezt követték a mai kor problémáira válaszokat kereső az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1925 rendelete (2022. szeptember 14.) a digitális ágazat vonatkozásában a versengő és tisztességes piacokról, valamint az (EU) 2019/1937 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (digitális piacokról szóló jogszabály) (a továbbiakban: DMA) és az Európai Parlament és a Tanács 2022. október 19-i (EU) 2022/2065 rendelete a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet) (a további-

akban: DSA) rendeletek, valamint a kibervédelemmel összefüggésben az Európai Parlament és a Tanács 2019/881 rendelete az ENISA-ról (az Európai Unió Kiberbiztonsági Ügynökségről) és az információs és kommunikációs technológiák kiberbiztonsági tanúsításáról, valamint az 526/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: Cybersecurity Act) vagy az Európai Parlament és a Tanács 2024/1689 RENDELETE a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a továbbiakban: MI rendelet).

Remekül nyomon követhető a közösségi jogalkotás alapján a világ technológiai megváltozásának felgyorsulása. Míg a 2000-es irányelv a belső piac akadályainak lebontását célozta, ma már az EU jogalkotási célkitűzései gyökeresen eltérnek ettől, hiszen ma már az a feladat, hogy a technológiai versenyt kiegyenlítsék, a fogyasztókat, különösen a gyermekeket megvédjék, és a különböző dezinformációs veszélyeket mérsékeljék. Az, hogy ez milyen sikerrel jár arra az elkövetkezendő évek fogják megadni a választ.

Az elmúlt években a digitalizáció, valamint a digitális biztonság megteremtése kiemelt jelentőségű programja volt az Európai Uniónak. Ahogyan azt látni fogjuk, az EU számos területen igyekezett és igyekszik ennek kereteit megteremteni. A digitális biztonsággal összefüggő kihívásokat felismerve az Európai Parlament és a Tanács 2022-ben egy határozattal döntött egy olyan szakpolitikai program létrehozásáról, amely mind az uniós polgárok, mind pedig a vállalkozások jólétét hivatott előmozdítani. [9] Ez a program számos olyan általános célkitűzést tartalmaz, amelyet az EU 2030-ig meg kíván valósítani, így egyebek mellett egy átlátható és inkluzív digitális környezet megteremtését, a tagállamok kollektív rezilienciájának megerősítését, a digitális különbségek áthidalását, valamint a szabályozási környezet olyan irányba terelését, amely hozzájárul a kis- és középvállalkozások tisztességes versenyben való részvételéhez. [10] Lényeges részét képezi mind a szakpolitikai programnak, mind pedig az EU stratégiáinak az online platformok, online közösségi terek megfelelő szintű szabályozása is, valamint nem utolsósorban az egyre inkább népszerűvé váló, ugyanakkor meglehetősen alulszabályozott mesterséges intelligencia alkalmazásának keretek közé szorítása is.

Ahogyan azt láthattuk már az említett szakpolitikai programot megelőzően is elindult egy olyan jogalkotási folyamat az EU-ban, amely a digitalizációval és az online platformokkal összefüggő egyes kihívásokra kíván reagálni részben a tagállamokra bízva a szabályozás részletes megteremtését, részben pedig tőlük függetlenül, rendeleti szinten egységesen szabályozva azt. Ezen törekvések és szabályozási kezdeményezések több szakpolitikát fognak át, így külön szakpolitikaként tartják számon például a mesterséges intelligenciát, a kiberbiztonságot, a digitális szolgáltatásokat, valamint az adatgazdaságot is. [11]

Addig is, bár az MI rendelet, a GDPR rendelet vagy a Cybersecurity Act kifejtése, vagy ezeknek a DSA-val, illetve a DMA-val való kapcsolata jelentősen meghaladná jelen tanulmány kereteit, röviden bemutatjuk a fentiek célkitűzéseit. Tanulmányunkban ugyanakkor a DSA és a DMA rendeletek rövid, gyakorlati bemutatásán kívül a fentiekre csak hivatkozunk, fentiek mélyebb összefüggéseinek feltárására e tanulmány keretei között nincs lehetőség.

Jogszabályok	Célok röviden
e-kereskedelmi irányelv	belső piaci akadályok lebontása, árúk és szolgáltatások tagállami határokon átnyúló mozgásának biztosítása
DSA	fogyasztók védelme, kisebb platformok szabályozása, kkv-k és induló, start-up vállalkozások növekedésének, terjeszkedésének elősegítése
DMA	tisztességes piaci környezet megteremtése, innovátorok előtt új lehetőségek megnyitása, fogyasztók számára szélesebb körű választási lehetőségek megnyitása, valamint a szolgáltatások tekintetében, kapuőrök szabályozása
GDPR	adatkezelési tevékenységek tekintetében a természetes személyek alapvető jogainak és szabadságainak védelme, valamint annak biztosítása, hogy a személyes adatok tagállamok közötti szabadon áramolhassanak
MI rendelet	mesterséges intelligencia kockázatainak kezelése, valamint kkv-k és induló vállalkozások költségeinek csökkentése
Cybersecurity Act	az ENISA szervezetének megerősítése, átalakítása, valamint egy európai kiberbiztonsági tanúsítási keretrendszer létrehozása

1.táblázat: Az egyes EU-s szabályok céljai röviden

AZ UNIÓS SZINTŰ SZABÁLYOZÁS ÉS A VÁLASZTOTT JOGFORRÁS OKA

Tekintettel az EU sajátos helyzetére, valamint a szabályozás szupranacionális jellegére, hangsúlyt kell fektetnünk annak vizsgálatára is, hogy milyen szabályozási módot vá-

laszt az EU az egyes kérdések tisztázása és a jogharmonizáció biztosítása tekintetében. Ahogyan arra már korábban rámutattunk a 2000-es évek elején egy irányelvvel kívánta az Unió jogalkotó elektronikus kereskedelmet szabályozni, ma a digitális biztonság megteremtésére, valamint a digitális Európa előmozdítása érdekében hozott jogszabályok döntő többsége rendeleti formában történik. A jogszabályalkotás megértése érdekében lényeges tisztázni azt, hogy az EU milyen esetekben és hogyan alkothat a tagállamokra is kötelező jogszabályt.

A hatáskör-átruházás elvének figyelembe vételével az Európai Unió szervei által alkotott jogszabályok az ún. másodlagos uniós jogforrások. Jelen tanulmány szempontjából a jogforrások közül az irányelv és a rendelet bírnak döntő jelentőséggel. A két jogszabály közötti különbség abban áll, hogy míg az irányelv a tagállam jogalkotása tekintetében fogalmaz meg egy iránymutatást, amely alapján a jogalkotónak az irányelv szabályai mentén kell eljárnia (és jogszabályt alkotnia), addig a rendelet minden külön aktus nélkül is kötelezővé és ezáltal alkalmazhatóvá valamennyi tagállamban. Ellentétben a nemzetközi szerződések, egyezmények szabályaival ezek a jogforrások azonban nem válnak a belső jogrendszer részévé, hanem egy, a tagállamok felett álló jogrendszert hoznak létre, amely kötelezően alkalmazandóvá válik valamennyi Unió tagállamban. [12] [13]

A tanulmány alapjául szolgáló két jogszabály (a DSA és a DMA) rendeleti szinten történő szabályozása egyértelműen arra vezethető vissza, hogy az Unió jogalkotó maga kívánta meghatározni az online, digitális világ ezen szabályozási kereteit. Tekintettel arra, hogy hatáskör-átruházás elve alapján az EU alkothat közvetlenül a tagállamokban alkalmazandó rendeletet a tárgyban, hiszen olyan új jogterületről van szó, amelyre – figyelembe véve a szubszidiaritás elvét is – a tagállamokon felüli jogalkotásra lehet szükség (hiszen a digitális piac nincs tekintettel a tagállami határookra). A rendeletalkotás természetesen nem működhet külön felhatalmazás nélkül hiszen az Európai Unió szervei csak és kizárólag az EUMSZ. rendelkezéseinek megfelelően alkothatnak a tagállamokra kötelező jogszabályokat. A DSA preambuluma ennek körében utal az EUMSZ. 114. cikkére, amely rendelkezései szerint a 26. cikkben foglalt – a belső piac megteremtésével és fenntartásával összefüggő – célkitűzések megvalósítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács rendeletalkotási jogkörébe tartozik a DSA megalkotása is. Hasonló rendelkezést találhatunk a DMA preambulumban, hiszen ez a rendelet is a belső piac biztonságos és a tisztességes verseny követelményének való megfelelést szolgálja.

AZ EURÓPAI UNIÓ ÚJ, DIGITÁLIS VILÁGOT SZABÁLYOZÓ NORMÁI, AZAZ A DMA ÉS A DSA RÖVID BEMUTATÁSA

Amint láthattuk az EU a digitális társadalom megteremtése érdekében számos területen alkot jogszabályokat, standardokat. A jelen tanulmány célja, hogy bemutassa azokat a lényegesebb szabályokat, amelyek a kis- és középvállalkozások, valamint az induló, start-up vállalkozások szempontjából kiemelkedő jelentőségűek. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy a fentebb bemutatott további jogszabályok - így kifejezetten a kiberbiztonsági szakpolitika, vagy éppen az adatgazdasági szakpolitika keretén belül alkotott szabályok - ne tartalmazzanak előírásokat a vállalkozások vonatkozásában. Ugyanakkor a két jogszabály, jelesen a DMA és a DSA olyan, közérdeklődésre is számot tartó, jelentős újítást hozó szabályok, amelyek nagy hatást gyakorolnak az említett vállalkozások piacra lépésére, valamint a versenyben való részvételük biztosítására. Ezek a rendeletek más jogszabályok mellett egy digitális jogszabály-csomag részét képezik, melynek fő célja egy biztonságos

digitális tér megteremtése és egyenlő versenyfeltételek biztosítása [14], egy biztonságos online, digitális tér megteremtése, ahol egyfelől védelemben részesülnek a felhasználók alapvető jogai, másrészt a versenyjogi szempontból egyenlő feltételeket teremtenek az innovációban és növekedésben a vállalkozások számára. [15] Bár a két jogszabály eltérő logikával szabályozza részben ugyanazokat a jogalanyokat, részben eltéréseket, a két rendelet értelmezése csak részben képzelhető el a másik nélkül.

A digitális piacokról szóló rendelet célja, lényeges fogalmai

Elsőként az Európai Parlament és a Tanács 2022/1925. rendeletével, ismertebb nevén a digitális piacokról szóló jogszabállyal (továbbiakban: DMA) foglalkozunk. Az EU felismeri és elfogadja azt, hogy a digitális szolgáltatások és hozzájuk kapcsolódva az online platformok lényeges szerepet töltenek be mind a felhasználók, mind a vállalkozások tekintetében a belső piacon, ugyanakkor rámutat arra, hogy milyen árnyoldalai, hátrányai lehetnek ezeknek a közegeknek. Így magában a rendeletben is utal a jogalkotó az online platformok adta lehetőségek eltérő kihasználására, valamint az egyes, nagy versenyelőnyre szert tett vállalkozások létre. [16] E körben említi meg először azt a kulcsfogalmat is, amely az egész jogszabályt áthatja, nevezetesen a kapuőr. A kapuőr az a vállalkozás, amelyet egyfelől a DMA 3. cikk értelmében ennek minősítenek és alapvető platformszolgáltatást nyújt. [17] E fogalom kapcsán tehát két további kérdést szükséges tisztáznunk. Egyrészt azt, hogy mely esetekben minősítenek egy vállalkozást kapuőrnek, másrészt pedig, hogy mely szolgáltatások minősülnek alapvető platformszolgáltatásoknak.

Kapuőrré akkor válik egy vállalkozás, amennyiben (1) jelentős hatást gyakorol a belső piacra, (2) olyan alapvető platformszolgáltatást nyújt, amely kapuként szolgál az üzleti felhasználóknak ahhoz, hogy elérjék a végfelhasználóikat, valamint (3) tartós pozíciót élvez a működése során vagy várhatóan ilyen pozícióra tesz szert. A DMA 3. cikke nem csupán ezeket a kritériumokat határozza meg a kapuőrök minősítése vonatkozásában, hanem olyan feltételeket is felsorol, amelyek esetében vélelmezi, hogy a feltételeknek megfelelő szolgáltatás kapuőrnek minősül. Ilyen vélelem áll fenn abban az esetben, hogyha a vállalkozás az Unióban legalább 7,5 milliárd euró éves forgalmat bonyolított le az elmúlt három pénzügyi év mindegyikében. [18]

A másik tisztázandó kérdés vonatkozásában a DMA fogalommeghatározások keretében lefektetett rendelkezése keretében taxatív tartalmazza azokat a szolgáltatásokat, amelyek az alapvető platformszolgáltatások körébe tartoznak. Ilyen szolgáltatásnak minősülnek többek között az online közvetítő szolgáltatás - amelyről még később a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet keretén belül szó lesz -, az online keresőprogram, közösségi hálózati szolgáltatás vagy a webböngésző. [19]

Ahogy arra már utaltunk, a 3. cikkben foglalt feltételek megvalósulása esetén ennek tényét a vállalkozásnak két hónapon belül jeleznie kell a Bizottság felé. Ebből is látszik, hogy a rendelet szabályainak végrehajtása az Európai Bizottság feladata. A Bizottság hivatott arra is, hogy az egyes szolgáltatókat kapuőrnek minősítse a DMA 4. cikke alapján. [20]

A DMA megalkotásának hátterében tehát az az elképzelés áll, miszerint a kapuőrök lényegesen jobb alkupozícióban vannak a többi, hasonló szolgáltatást nyújtó vállalkozással szemben, s ezt a pozíciójukat közvetett vagy közvetlen eszközökkel fel is használják. [21] A DMA célja egy versenyképes és tisztességes digitális környezet, piac kialakítása, amely

keretében teret biztosít az innovatív vállalkozások növekedéséhez és biztosítja a felhasználók biztonságát is. [22]

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet célja, lényeges fogalmai

A korábban hivatkozott jogszabály-csomag másik lényeges eleme az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete, ismertebb nevén a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet (a továbbiakban: DSA). Az új szabályozás szükségessége abban keresendő - ahogyan arra maga az EU is rámutatott -, hogy a már említett Eker. irányelv által lefektetett jogszabályi keretek már nem tudják kezelni azokat a kihívásokat, amelyek az elmúlt években megjelentek. Ilyen kihívásoknak bizonyultak az új és innovatív üzleti megoldások, az online kereskedelem még széleskörűbbé válása, valamint az online platformok napi szintű használata. [23] Ezen utóbbi kihívásban nagy szerepet játszanak a ma legnagyobb számú online platformok, a közösségi média platformok. Egy friss, 2024 júliusában készült felmérés alapján világszerte 5,17 milliárd közösségi média felhasználó van, amely a teljes populáció 63,7 százalékát teszi ki. Ezek a platformok ma már nem csak kapcsolattartásra, hanem kereskedelmi és marketing tevékenységre is használhatók. Ennek a tevékenységnek a jelentőségét jól mutatja, hogy a YouTube legutóbbi jelentése alapján 2,50 milliárd felhasználót érnek el reklámokkal havonta. [24]

A DSA egyik célja ezen digitális platformok működési alapelveinek megváltoztatása, a felhasználói jogok szélesítése, illetve a jogellenes tartalmakkal szembeni küzdelem az által, hogy a közvetítő szolgáltatók felelősségét növeli. [25] Ennek oka, hogy a közvetítő szolgáltatók által nyújtott szolgáltatások - amelyeket a későbbiekben bővebben is kifejtünk - exponenciális növekedése miatt ezen szolgáltatók szerepe egyre növekszik a jogellenes és káros tartalmak közvetítésében, tárolásában és terjesztésében. [26] Ahhoz, hogy eligazodjunk a DSA szabályai között az egyik legfontosabb kérdés, hogy ki minősül közvetítő szolgáltatónak és milyen szolgáltatásokat nyújtanak ők?

A DSA közvetítő szolgáltatásnak minősít három szolgáltatást, amelyek szorosan kapcsolódnak az információs társadalomhoz. Ezek (1) az egyszerű továbbítás, (2) a gyorsítótárazás, (3) a tárhelyszolgáltatás. Egyszerű továbbításról abban az esetben beszélhetünk, amennyiben a szolgáltatás lényege abban áll, hogy az igénybe vevő által küldött információt a szolgáltató továbbítja, valamint ahhoz hozzáférést biztosít hírközlő hálózaton keresztül. A gyorsítótárazás is részben az igénybe vevő által küldött információk továbbításából áll, ugyanakkor ez együtt jár ezen információ automatikus, közbenső, átmeneti tárolásával annak érdekében, hogy a szolgáltatás igénybevételének hatékonysága növekedhessen. Végül a tárhelyszolgáltatás pedig az egyes információk tárolására vonatkozik. [27] Az Európai Unió Bírósága több kérdéses ügyben is vizsgálta, hogy mely szolgáltatások tartoznak a tárhelyszolgáltatások közé. Így került megállapításra többek között az is, hogy a hirdetési szolgáltatások, az online piacterek, valamint az online közösségi platformok egyaránt adattárolási tevékenységet végeznek, így tárhelyszolgáltatóknak minősülnek. [28]

A rendelet felépítését figyelembe véve az EU mindhárom közvetítő szolgáltatás vonatkozásában megállapít felelősségi szabályokat. Ezekben a rendelkezésekben a jogalkotó nem taxatív felsorolás alkalmazásával határozza meg azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén megállapítható a közvetítő szolgáltató felelőssége, hanem kivétel szabállyal rendelkezik minden olyan körülményről, amely esetben nem áll fenn a szolgáltató felelőssége. [29] Mindez joglogikai értelmezés alapján - *argumentum a contrario* - azt jelenti,

hogy a rendelkezésekben fel nem sorolt esetekben megállapítható a közvetítő szolgáltató felelőssége, ezzel elősegítve - többek között - egy biztonságos, kiszámítható és megbízható online környezet elősegítését. [30]

A DSA felelősségi szabályainak megértéséhez elengedhetetlen a jogellenes tartalom definiálása. A rendelet jogellenes tartalomnak minősít bármely információt, amely akár önmagában, akár egy tevékenységgel - ideértve a termékek értékesítését és szolgáltatások nyújtását - kapcsolatban nem felel meg az uniós jognak, vagy bármely tagállam jogának. [31] A DSA tehát nagyon széleskörűen értelmezi a jogellenes tartalom fogalmát, így nem csupán az uniós jogba, hanem bármely tagállam jogába ütköző tartalmat ekként minősíti, függetlenül az érintett jog tárgyától és jellegétől.

Éppen a fentiek miatt, jelesen az elvont, absztrakt fogalmi definíciók okán megnő a tagállami és EU bíróságok, illetve különböző más hatóságok jogértelmezési lehetősége és a jogértelmezés jelentősége. Végző soron a definíciók valódi, gyakorlati jelentőségét (és egyúttal a gyakorlati jelentéstartalmát) a joggyakorlat, a bírósági és a hatósági határozatok fogják kimunkálni.

ÚJ, VÁLLALKOZÁSOKAT ÉRINTŐ SZABÁLYOK

A DSA fentebb ismertetett szabályaiból jól látszik, hogy az EU bővíteni kívánta a közvetítő szolgáltatók felelősségét az általuk kezelt, tárolt, továbbított jogellenes tartalom vonatkozásában. Emellett viszont fontosnak tartjuk azt is megemlíteni, hogy ezen általános szabályok mellett olyan konkrét kötelezettségeket is előír ez a szabályozás, amelyek számos kis- és középvállalkozást érintenek. Ez azt jelenti, hogy például a tárhelyszolgáltatók - és köztük az online platformok - számára kötelező az olyan mechanizmus alkalmazása, amely lehetővé teszi, hogy bárki - legyen az személy vagy szervezet - konkrét információkat tudjon bejelenteni a szerinte jogellenesnek minősülő tartalommal kapcsolatban. [32] Ezen rendelkezés kapcsán lényeges megemlíteni az Ekertv. által szabályozott értesítési-eltávolítási kötelezettséget, amelyet Magyarország akképpen implementált, hogy a szerzői jogi igények és kiskorúak személyiségi jogát érintő esetekben van lehetőség ilyen eljárás kezdeményezésére a tárhelyszolgáltatónál. A DSA bejelentési mechanizmusa nem helyettesíti, sokkal inkább kibővíti a tárhelyszolgáltatónál indítható eltávolítási eljárások körét. [33]

Ezeknek a bejelentési mechanizmusoknak felhasználóbarátnak és hozzáférhetőnek kell lenniük, amely követelményekkel kapcsolatban a 16. cikkben további feltételeket határoz meg a rendelet, így egyebek mellett biztosítani kell azt is, hogy a bejelentés során a magánszemély vagy szervezet kellően részletesen elmagyarázza, hogy szerinte miért jogellenes a bejelentett tartalom. [34] Amennyiben a tárhelyszolgáltató megállapítja, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tartalom jogellenes vagy beleütközik az általa megállapított szerződési feltételekbe, úgy egy konkrét és egyértelmű indokolás mellett lehetősége van dönteni különféle korlátozások alkalmazásáról. Ilyen korlátozásnak minősül a láthatóság korlátozása, ezen belül is a tartalom eltávolítása és a hozzáférés megszüntetése, emellett a szolgáltatásnyújtás teljes vagy részleges felfüggesztése, illetve a pénzkifizetések felfüggesztése, korlátozása. [35] Az említett indokolási kötelezettséggel kapcsolatban további részletsabályokat is tartalmaz a rendelet.

A bejelentési rendszer mellett lényeges röviden szót ejteni a bűncselekmények gyanújának bejelentéséről is, amely szintén egy többlet kötelezettséget ró a tárhelyszolgáltatókra. Amennyiben ugyanis a tárhelyszolgáltató tudomást szerez olyan információról,

amely alapján felmerül a gyanú, hogy mások életét és biztonságát veszélyeztető bűncselekményt követtek el, követnek el, vagy fognak elkövetni, úgy haladéktalanul jeleznie kell ezt az érintett tagállam bűnüldözési vagy igazságügyi hatósága felé, s e körben a hatóságok rendelkezésére kell bocsátania minden, az ügyben releváns információt. [36]

A DSA az egyes, online platformot üzemeltető szolgáltatókra vonatkozó szabályok közül kiemeli a mikro- és kisvállalkozásokat, így rájuk csupán a fent ismertetett bejelentési mechanizmus fenntartása válik kötelezővé. Ezen kivétel alkivételeként szabályozza a rendelet az óriásplatformnak minősített szolgáltatót, amelyre a vállalkozás méretétől függetlenül alkalmazandók a többletkötelezettségek. [37] Ezek a többletkötelezettségek többek között egy belső panaszkezelési rendszer fenntartására, a peren kívüli vitarendezés szabályaira, valamint a megbízható bejelentőkre vonatkoznak. [38]

EDDIGI EREDMÉNYEK, JOGGYAKORLAT

Ebben a fejezetben kitérünk azokra a kézzel fogható eredményekre, amelyek az új szabályok hatályba lépését követően realizálódtak, így például a TikTok-kal szemben indított eljárás a DSA szabályainak megsértése miatt, valamint a DMA-val összefüggésben indított eljárások.

Nagyon fontos, a helyzet megértését segítő körülmény, hogy a DSA és a DMA fogalomrendszerének nagyobbik része nem ismeretlen az európai közösségi jog számára, hiszen az Európai Bíróság (a továbbiakban: EUB) számtalan ítéletében kimunkálta már ezeket a fogalmakat, így egyebek mellett a tárhelyszolgáltatás fogalmát is.

A tárhelyszolgáltatás esetében a L’Oreal/eBay (C-324/09.) ügyben az EUB szerint *„az online piacot illetően nem vitatott, hogy az eBay tárolja, azaz a serverének memóriájában elhelyezi az ügyfelei által szolgáltatott adatokat. Az eBay e tárolást minden egyes alkalommal elvégzi, amikor egy ügyfél eladói profilt hoz létre nála, és adatokat szolgáltat az eladásra való felkínálásairól”*, azaz az eBay (vagy analógia alapján más hasonló piacterek), amit nem feltétlenül tárhelyszolgáltatóként ismerünk, a DSA szempontjából igenis tárhelyszolgáltatóknak minősülnek figyelemmel az EUB korábbi döntéseiben foglaltakra. [39]

Lényeges döntésnek minősül emellett az EUB Airbnb Ireland ügyben (C-390/18.) hozott ítélete. Tekintettel arra, hogy *„a bérbeadók és bérlőket összekapcsoló elektronikus platform megfelel az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók fogalmának, és közvetítő szolgáltatónak minősíthető, mivel a platformon nyújtott szolgáltatás elválasztható a bérléstől.”* Mindez tulajdonképpen azt jelenti, hogy a két szolgáltatás azért különböző – az EUB gyakorlata szerint –, mert maga a kínált szolgáltatás nem a szálláshely-szolgáltatás megvalósítására irányult, hanem arra, hogy a szálláskeresők részére meghatározott kritériumoknak megfelelően egy listát állítson össze ezzel is megkönnyítve a későbbi szerződéskötéseket. [40]

Fontos eredménynek tartjuk azt is, hogy Magyarországon megkezdte a munkáját az Online Platform Vitarendező Tanács (a továbbiakban: OPVT). Az OPVT a DSA 21. cikke alapján létrehozott tagállami vitarendező platform. Nem hatóság, nem a közigazgatás formális logikája alapján működik. A Tanács ajánlást tesz közzé az eljárás végén vagy elutasítja a panaszt. [41] A Tanács munkájától azt várhatjuk, hogy intézményesíti és meggyorsítja az online panaszokkal kapcsolatos vitarendezést, kiegészíti a joggyakorlatot, melyet a tagállami bíróságok és az EUB alakít ki véglegesen.

A DSA hatályba lépésétől kezdve egy új világ köszöntött be az online óriásplatformok életében. Habár alig egy éve lépett hatályba ez az új szabályozás, néhány hónapon belül a Bizottság eljárást indított a TikTok óriás videómegosztó közösségi platform ellen. Az eljárás oka, hogy a TikTok egy TikTok Lite applikációt tett elérhetővé a felhasználói számára Franciaországban és Spanyolországban. Tekintettel a DSA online óriásplatformokra vonatkozó szabályaira, ezen platform tekintetében is egy kockázatértékelési jelentést kellett volna benyújtani, amely tartalmazza az esetleges rendszerkockázatok csökkentésére irányuló intézkedéseket, figyelemmel arra, hogy olyan új funkciókat – így egyfajta jutalomrendszert – építettek a felületbe, amely káros hatást gyakorolhat a felhasználókra. [42] Az eljárást a Bizottság folytatja le, amely jogosult ideiglenes intézkedések megtételére és a megfelelés hiányáról szóló határozatok meghozatalára. Az eljárást a Bizottság 2024 áprilisában lezárta, amelyet követően a TikTok – egyetértve a Bizottság döntésével – véglegesen kivonta a TikTok Lite verziót az EU piacáról. Az eljárásról hozott döntés 2024 augusztusában emelkedett jogerőre. [43] Ebből is jól látható, hogy az óriásplatformok – tartva az 52. cikkben meghatározott szigorú szankcióktól – akár önkéntesen is kiküszöbölik a Bizottság elé került szabálysértéseket.

KILÁTÁSOK, HELYZETÉRTÉKELÉS

Nem utaltunk dolgozatunkban több, a digitális világ normarendszerbeli leképeződésére, lásd pl. a fintech szabályok bevezetésére (MiCAR), hiszen a kérdés jelentősen túlnőtte az egy rövidebb tanulmányban felölelhető szabályozás körét. Ugyanakkor azt nagyon fontos rögzíteni, hogy jelenleg egy – eddig – huszonötéves folyamatnak a kellős közepén vagyunk. Több jelentős és huszonöt-harminc éve nem létező jogviszony szabályozására sor került, mégis az EU még előtte áll lényeges jogviszonyok normarendszerbeli jelentőségének, helyének kidolgozásának. Nem pusztán jogalkotásra kell gondolni, de jelentősége van a tagállami és az EUB gyakorlatának is abban a tekintetben, hogy egy-egy jogintézmény milyen módon gyökeresedik meg a normák között, hogy milyen helyet foglal el az életviszonyok szabályozásában, illetve a technológia sebessége magával hozza a további szabályozási igényeket (lásd egyebek mellett a mesterséges intelligencia egyre kiterjedtebb szabályozása).

Hogy az EU-nak sikerül-e a kívánt céljait a jelenlegi jogszabályokkal úgy elérnie, mint huszonnégy éve az elektronikus kereskedelem esetén a belső piac védelmét célzó e-kereskedelmi irányelvvel, fogas kérdés, de az elkövetkezendő években folyamatosan láthatjuk kirajzolódni a választ.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv).
- [2] J. T. PAPP, A közösségi média platformok szabályozása a demokratikus nyilvánosság védelmében, Budapest: Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Doktori Iskola, 2021.

- [3] T. KLEIN, „Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatás, mint platformszolgáltatás,” in KLEIN, Tamás; TÓTH, András (szerk.) *Technológia jog - Robotjog - Cyberjog*, Budapest, Wolters Kluwer Kft., 2018.
- [4] G. WELLMANN, *Polgári Jog I-IV. - új Ptk. - Kommentár a gyakorlat számára.*, Budapest: ORAC Kiadó Kft., 2024.
- [5] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:77.§ (1) bekezdés.
- [6] Az Európai Unió működéséről szóló szerződés IV. cím.
- [7] J. T. PAPP, „1. cikk. Tárgy.,” in KOLTAY, András; SZIKORA, Tamás; LAPSÁNSZKY, András; TÓTH, András (szerk.): *Nagykommentár a DSA rendelethez*, Budapest, Wolters Kluwer Kft., 2024, p. 11.
- [8] Az internetes közvetítő szolgáltatások egyes szabályairól szóló 2023. évi CIV. törvény.
- [9] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2481 határozata 3. cikk (1) bekezdés.
- [10] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2481 határozata 3. cikk (1) bekezdés.
- [11] „Európa digitális jövője,” [Online]. Available: <https://tinyurl.com/3ayavt3u>.
- [12] M. PAPP és E. VÁRNAY, *Az Európai Unió joga*, Budapest: Wolters Kluwer Kft., 2017.
- [13] K. GOMBOS, *Európai jog - Az Európai Unió jogrendszere*, Budapest: Wolters Kluwer Kft., 2020.
- [14] „A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabálycsomag.,” [Online]. Available: <https://tinyurl.com/mwwcns6v>.
- [15] K. GOMBOS, „A Digital Services Act és a Digital Markets Act várható kihívásai a jogalkalmazásban,” In *Medias Res*, %1. kötet2, p. 94, 2023.
- [16] DMA (1)-(3) preambulumbekkezdések.
- [17] DMA 2. cikk 1. pont.
- [18] DMA 3. cikk.
- [19] DMA 2. cikk 2. pont.
- [20] DMA 4. cikk.
- [21] F. BOSTOEN, „Understanding the Digital Markets Act,” *Antitrust Bulletin*, %1. kötet68(2), p. 266, 2023.
- [22] „A digitális piacokról szóló jogszabály.,” [Online]. Available: <https://tinyurl.com/yv37ha2b>.
- [23] DSA (1) preambulumbekkezdés.
- [24] „Global Social Media Statistics,” [Online]. Available: <https://tinyurl.com/53uk6vdp>.
- [25] J. T. PAPP, „1. cikk. Tárgy.,” in KOLTAY, András; SZIKORA, Tamás; LAPSÁNSZKY, András; TÓTH, András (szerk.): *Nagykommentár a DSA rendelethez*, Budapest, Wolters Kluwer Kft., 2024, p. 12.
- [26] DSA (5) preambulumbekkezdés.
- [27] DSA 3. cikk g) pont.
- [28] T. SZIKORA, „3. cikk. Fogalommeghatározások.,” in KOLTAY, András; SZIKORA, Tamás; LAPSÁNSZKY, András; TÓTH, András (szerk.): *Nagykommentár a DSA rendelethez*, Budapest, Wolters Kluwer Kft., 2024, p. 24.
- [29] DSA 4., 5. és 6. cikkek.
- [30] DSA 1. cikk (1) bekezdés.
- [31] DSA 3. cikk h) pont.
- [32] DSA 16. cikk (1) bekezdés.

- [33] G. F. LENDVAI, „16. cikk. Bejelentési és cselekvési mechanizmusok,” in KOLTAY, András; SZIKORA, Tamás; LAPSÁNSZKY, András; TÓTH, András (szerk.): Nagykommentár a DSA renDELETEhez, Budapest, Wolters Kluwer Kft., 2024, p. 76.
- [34] DSA 16. cikk (2) bekezdés.
- [35] DSA 17. cikk (1) bekezdés.
- [36] DSA 18. cikk.
- [37] DSA 19. cikk (2) bekezdés.
- [38] DSA 20., 21. és 22. cikkek.
- [39] J. T. PAPP, „3. cikk. Fogalommeghatározások,” in KOLTAY, András; SZIKORA, Tamás; LAPSÁNSZKY, András; TÓTH, András (szerk.): Nagykommentár a DSA renDELETEhez, Budapest, Wolters Kluwer Kft., 2024, pp. 23-24.
- [40] J. T. PAPP, „2. cikk. Hatály,” in KOLTAY, András; SZIKORA, Tamás; LAPSÁNSZKY, András; TÓTH, András (szerk.): Nagykommentár a DSA renDELETEhez, Budapest, Wolters Kluwer Kft., 2024, p. 15.
- [41] „Mi történik az Online Platform Vitarendező Tanácshoz benyújtott kérelemmel? Milyen döntés várható?,” [Online]. Available: <https://tinyurl.com/ztz5ja8z>.
- [42] „Commission opens proceedings against TikTok under the DSA regarding the launch of TikTok Lite in France and Spain, and communicates its intention to suspend the reward programme in the EU,” [Online]. Available: <https://tinyurl.com/2c6485jt>.
- [43] „European Union: TikTok Agrees with Commission to Withdraw Rewards Program,” [Online]. Available: <https://tinyurl.com/2x25kfue>.
- [44] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2481 határozata a Digitális évtized 2030 szakpolitikai program létrehozásáról.
- [45] N. CHRONOWSKI, „Az Európai Unió jogának viszonya a magyar joggal,” [Online]. Available: <https://tinyurl.com/yc3wmtt5>.